

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 551/2022-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a zo sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **UniCredit Leasing Slovakia, a. s.**, Šancová 1/A, Bratislava, IČO 35 730 978, zastúpenej Stentors advokátska kancelária s. r. o., Hodžovo námestie 2/A, Bratislava, IČO 51 757 184, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 10Up/1345/2021 z 29. júla 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. septembra 2022 domáha vyslovenia porušenia čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 10Up/1345/2021 z 29. júla 2022. Navrhuje, aby ústavný súd napadnuté rozhodnutie zrušil, vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal jej náhradu trov konania. Žiada aj odklad vykonateľnosti platobného rozkazu č. k. 10Up/1345/2021 zo 17. decembra 2021, ako aj napadnutého uznesenia.

II.

Skutkové východiská

2. Okresný súd platobným rozkazom zo 17. decembra 2021 zaviazal sťažovateľku ako žalovanú na zaplatenie 329 927,10 eur s príslušenstvom. Pohľadávku žalobcu tvoril nárok na náhradu škody spôsobenej poškodenému porušením práva podľa ustanovenia zmluvy o lízingu nehnuteľností uzavretej 5. marca 2012 v znení dodatku č. 1 z 24. apríla 2012 medzi sťažovateľkou ako lízingovým prenajímateľom a obchodnou spoločnosťou [REDACTED], ako lízingovým nájomcom. Pohľadávku mal poškodený postúpiť žalobcovi. Ten odôvodnil súdne uplatnený nárok tým, že v príčinnej súvislosti s nerešpektovaním práva [REDACTED], podľa odseku 8.5 zmluvy jej bola spôsobená škoda 329 927,10 eur spočívajúca v nákladoch navyše v zmysle § 380 Obchodného zákonníka, ktoré spoločnosť [REDACTED], musela vynaložiť na kúpu predmetu lízingu v zmysle

lízingovej zmluvy v porovnaní so situáciou, keď by k porušeniu jej práva podľa odseku 8.5 lízingovej zmluvy zo strany sťažovateľky nedošlo.

3. Sťažovateľka podala 4. januára 2022 proti platobnému rozkazu elektronicky odpor, a to prostredníctvom Ústredného portálu verejnej správy. Okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka č. k. 10Up/1345/2021 z 15. februára 2022 odpor odmietol pre nedostatok formy požadovanej § 11 ods. 2 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 211/2021 Z. z. (ďalej len „zákon o upomínacom konaní“). Odpor nebol podaný prostredníctvom na to určeného elektronického formulára napriek tomu, že bola sťažovateľka o tejto forme elektronického podania riadne poučená v platobnom rozkaze.

4. Sťažovateľka podala proti uzneseniu o odmietnutí jeho odporu sťažnosť podľa § 239 a nasl. Civilného sporového poriadku. Odôvodnila ju názorom, podľa ktorého sú výklad a uplatnenie § 11 ods. 2 zákona o upomínacom konaní okresným súdom neprimerane formalistické, majúce za následok odňatie práva sťažovateľke konať pred súdom. Poukázala aj na nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 380/2020-34 z 30. marca 2021, konštatujúci porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu z dôvodu, že okresný súd v inom prejednávanom prípade za rovnakých okolností odmietol odpor podaný žalovaným, ktorý nebol podaný na predpísanom elektronickom formulári.

5. Okresný súd uznesením napadnutým ústavnou sťažnosťou zamietol sťažnosť sťažovateľky podanú proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka. Stotožnil sa so závermi uznesenia z 15. februára 2022 a dodal, že zákon o upomínacom konaní bol prijatý z dôvodu elektronizácie a zefektívnenia konaní o peňažných nárokoch. Na účel zefektívnenia spracovania podaní striktnie vyžaduje, aby v prípade elektronického podania odporu proti platobnému rozkazu tento bol podaný na formulári na to určenom, zverejnenom na internetových stránkach Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky alebo na Ústrednom portáli verejnej správy (stránke slovensko.sk). Okresný súd akcentoval aj poučenie sťažovateľky o forme podania odporu. Sťažovateľke nebol odopretý prístup k súdu. Mala možnosť podať odpor proti platobnému rozkazu v listinnej forme alebo elektronicky. Pre elektronické podanie však zákon vyžaduje podmienku vyplnenia elektronického formulára. Ide o kogentnú podmienku, s ktorou zákon o upomínacom konaní výslovne spája ako následok odmietnutie odporu. Nie je možné preto považovať výklad vyššieho súdneho úradníka za prísne formalistický, pokiaľ vychádza z výslovného znenia zákona nepripúšťajúceho výnimky. Ide o procesnú podmienku, ktorú vyžaduje priamo zákon. Podľa okresného súdu sťažovateľka nedôvodne namietala aj porušenie zásady rovnosti zbraní. Striktnejšie podmienky totiž ukladá zákon o upomínacom konaní pre podania žalobcov, ktoré môžu byť výhradne elektronické. Voči žalovanej strane je zákon benevolentnejší a pripúšťa aj podanie v listinnej forme. Žalovaný má teda jednoduchší prístup k súdu ako žalobca. Sťažovateľkou zdôrazňovaný nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 380/2020-34 z 30. marca 2021 okresný súd vyhodnotil ako výnimočný, neumožňujúci záver o ustálenej judikatúre. Súčasne uviedol viacero iných rozhodnutí ústavného súdu nesvedčiacich v prospech sťažovateľkinho právneho názoru.

III.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti opakuje a na podklade rozsiahlej rekapitulácie súvisiacej judikatúry ústavného súdu i Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) predkladá názor

o nadmernom formalizme okresného súdu pri rozhodovaní o jej odpore. Zdôrazňuje, že hoci materiálnym zámerom zákonodarcu bolo upomínacím konaním vytvoriť iba rýchlejší (alternatívny) spôsob prejednávania návrhov na vydanie platobných rozkazov, aj tento zrýchlený priebeh konania musí zachovávať záruky práva na spravodlivý proces. Okresný súd napadnutým uznesením nielenže neuznal spôsobilosť procesnej obrany vyvolať sledovaný právny účinok, ale v konečnom dôsledku prispel aj k vytvoreniu mechanizmu – procesnej pasce, prostredníctvom ktorej je príliš jednoduché jednu zo strán „dobehnúť“, dúfajúc v to, že pri podaní odporu do detailu nenaplní formálne znenie § 11 ods. 2 zákona o upomínacom konaní. Týmto momentom sa z procesu stal nástroj nerovného súboja, čo ale zasiahlo do samej podstaty uvedeného základného práva, ktorou je vytvárať priestor pre férový súboj sporových strán.

7. Sťažovateľka znovu odkazuje na nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 380/2020-34 z 30. marca 2021. Akcentujúc požiadavku rešpektovania princípu právnej istoty, sťažovateľka k poukazu okresného súdu na opačne vyznievajúcu rozhodovaciu prax ústavného súdu v predmetnej otázke dôvodí, že zásadne rozdielne naloženie s návrhom na konanie (prijatie na konanie *versus* odmietnutie návrhu) vedie ku konfliktu rozhodnutí ústavného súdu s právnym štátom, a teda s čl. 1 ods. 1 ústavy. V užšom zmysle slova ide o nesúlad s požiadavkou právnej istoty a v nej implikovanej predvídateľnosti postupu, akým orgán štátu uplatní zákon. V širšom zmysle slova ide o závažnejší problém. Procesné právo je podľa sťažovateľky vo vzťahu k hmotnému právu sekundárne, „podružné“ právo upravujúce pravidlá prístupu k hmotným právam. Naplnenie účelu existencie práva v riadení spoločnosti nespočíva v dodržaní procesných pravidiel či organizačných noriem, ale v nastolení hmotných práv. Ak sa kvôli procesným prekážkam zmarí uplatnenie hmotného práva, malo by ísť o úkaz zásadne nezlučiteľný s koncepciou materiálneho právneho štátu. Ak okresný súd odkazuje na uznesenie ústavného súdu č. k. III. ÚS 608/2021 z 28. októbra 2021, potom sťažovateľka podčiarkuje, že v ňom „*k preskúmaniu merita veci nedošlo*“.

8. Namietané porušenie základného práva vlastniť majetok sťažovateľka odvodzuje od svojho právneho názoru, podľa ktorého návrh na vydanie platobného rozkazu po obsahovej i dôkaznej stránke neumožňuje prijať záver, že žalobcom uplatnený možno dôvodne predpokladať (§ 3 ods. 3 zákona o upomínacom konaní). Zo žalobcom doručených listinných dôkazov totiž podľa sťažovateľky jednoznačne vyplýva, že uplatnený nárok je minimálne sporný

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

IV.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu:

9. Zákon o upomínacom konaní predpokladá podania na predpísaných elektronických formulároch, ktoré sprevádzajú celé konanie, a to aj pri odpore podanom elektronickými prostriedkami. Zákon pre upomínacie konanie je formálne prísny a nedodržanie formy sankcionuje. Sťažovateľka nepochybne zanedbala svoju zákonnú povinnosť a odpor proti platobnému rozkazu podala elektronicky, nie však prostredníctvom na to určeného formulára. Nedodržaním formálnych podmienok na podanie odporu sa preto sťažovateľka, zastúpená advokátom, sama vystavila následku v podobe odmietnutia odporu podľa § 12 ods. 1 písm. c) zákona o upomínacom konaní, podľa ktorého súd bez toho, aby vyzýval žalobcu na vyjadrenie, odmietne odpor podaný elektronickými prostriedkami inak ako podľa § 11 ods. 2 zákona, podľa ktorého ak sa odpor podáva

elektronickými prostriedkami, musí byť podaný prostredníctvom na to určeného elektronického formulára. Ak teda okresný súd napadnutým uznesením sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu o odmietnutí odporu zamietol, nemožno také rozhodnutie považovať za arbitrárne a ústavne neudržateľné. To platí osobitne z toho dôvodu, že sťažovateľka bola pri podaní odporu zastúpená advokátom.

10. Ústavný súd už uvedenú problematiku používania elektronických formulárov v upomínacom konaní opakovane riešil. Dospel k obdobným právnym záverom ako v tomto prípade. Ide o uznesenia ústavného súdu, ktorými boli ústavné sťažnosti odmietnuté z totožných dôvodov (IV. ÚS 118/2020, IV. ÚS 369/2020, I. ÚS 472/2020, II. ÚS 177/2020, I. ÚS 479/2020 či I. ÚS 37/2021 a IV. ÚS 208/2021). Sťažovateľka vo svojej argumentácii poukazuje aj na to, že ústavný súd v obdobnej veci sp. zn. III. ÚS 380/2020 rozhodol o vyhovení ústavnej sťažnosti, teda zaujal opačný právny názor. Podobný názor ako vo veci sp. zn. III. ÚS 380/2020 sa pri mierne odlišných skutkových východiskách vyskytol aj v náleze č. k. I. ÚS 484/2020. K tomu treba uviesť, že dôveru v určitú rozhodovaciu prax v skutkovo a právne porovnateľných veciach vyvoláva až ustálená rozhodovacia prax a nie ojedinelé rozhodnutia vybočujúce z určitej línie rozhodovania. Judikatúra ústavného súdu sa predovšetkým po rozhodnutiach č. k. III. ÚS 380/2020 a I. ÚS 484/2020 v intenzívnej reprezentatívnej perspektíve stabilizovala natoľko, že retrospektívne možno tieto rozhodnutia vyhodnotiť ako ojedinelé. To odôvodňuje nevyužitie inštitucionalizovaného zjednotenia prostredníctvom postupov v § 13 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), keďže transparentnosť rozhodovania ústavného súdu možno dosiahnuť aj prirodzenou cestou vývoja jeho judikatúry.

11. Odhliadnuc od právnej úpravy zásadne zakazujúcej ústavnému súdu preskúmať vlastné rozhodnutia [čl. 133 ústavy v spojení § 55 písm. c) zákona o ústavnom súde], vo vzťahu k sťažovateľkinej argumentácii o narušení právnej istoty nejednotnou rozhodovacou praxou ústavného súdu je potrebné uviesť, že nejednotnosť rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít nedovolené zasahuje do základného práva na súdnu ochranu (i do práva na spravodlivé súdne konanie) vtedy, ak je vysoká súdna inštancia „*zdrojom hlbokých a trvalých inkonzistencií*“ (rozsudok ESELP vo veci Beian proti Rumunsku zo 16. 12. 2007, sťažnosť č. 30658/05, bod 38). Ako už ústavný súd uviedol v predchádzajúcom odseku, jeho nález č. k. III. ÚS 380/2020 z 30. marca 2021 je rozhodnutím ojedinelej povahy, ktorému predchádzala a po ktorom nasledovala stabilná rozhodovacia prax akceptujúca z ústavného hľadiska odmietanie odporu pri nedodržaní náležitosti požadovanej v § 11 ods. 2 zákona o upomínacom konaní. Nemožno preto prijať záver, že sťažovateľkou do popredia kladený nález preukazuje trvalú inkonzistenciu rozhodovania ústavného súdu o ústavnej rovine predmetnej problematiky.

12. Ústavný súd tak nezistil, že by výklad právnych noriem aplikovaných vo veci sťažovateľky a závery okresného súdu v napadnutom uznesení boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia zákona, ktorá by bola popretím podstaty a zmyslu základného práva na súdnu ochranu. Preto je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá. Sťažovateľka osobitným spôsobom namietala aj porušenie princípu právnej istoty a predvídateľnosti rozhodnutia ako princípu právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy. K tomu treba uviesť, že ide o základné ustanovenia ústavy, ktorého obsahom nie sú základné práva a slobody, preto sa nemožno domáhať ich porušenia ústavnou sťažnosťou.

IV.2. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok:

13. Namietané porušenie čl. 20 ods. 1 ústavy sťažovateľka zakladá na dôvodoch odlišných v porovnaní s časťou ústavnej sťažnosti o namietanom porušení základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. V prípade základného práva vlastníť majetok je argumentácia sťažovateľky, zjednodušene povedané, meritórna. Je presvedčená, že z vecného hľadiska nebola naplnená zákonná požiadavka podľa § 3 ods. 3 zákona o upomínacom konaní vyžadujúceho povinnosť žalobcu založiť svojím návrhom na vydanie platobného rozkazu i jeho prílohami predpoklad dôvodnosti uplatneného nároku.

14. Súčasne však ústavný súd zdôrazňuje, že ako zásah do základného práva vlastníť majetok sťažovateľka označila uznesenie okresného súdu, ktorým bola zamietnutá jej sťažnosť proti uzneseniu o odmietnutí jej odporu pre nesplnenie formálnej zákonnej požiadavky na jeho obsah (odpor nepodala na predpísanom formulári). V napadnutom uznesení sa tak okresný súd otázkou dôvodnosti žalobcom uplatneného hmotnoprávneho nároku vôbec nezaoberal a z už rekapitulovaných procesných dôvodov k nemu pochopiteľne ani nezaujal žiadne stanovisko. Preto ústavný súd nemôže konštatovať existenciu relevantnej súvislosti medzi dôvodmi, na ktorých je založená ústavná sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok, a sťažovateľkou označeným zásahom do predmetného základného práva. To je dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti v časti namietaného porušenia čl. 20 ods. 1 ústavy podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenej.

IV.3. K namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1 ústavy:

15. Ustanovenie čl. 1 ods. 1 ústavy patrí medzi základné interpretačné pravidlá tvorby a aplikácie právneho poriadku Slovenskej republiky vyjadrujúce princíp právneho štátu a princíp právnej istoty. Uvedené základné, resp. všeobecné zásady nemajú charakter samostatne uplatňovaného práva. Predmetný ústavný článok neformuluje žiadne základné právo ani slobodu účastníka konania, preto ústavný súd nemôže v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vysloviť porušenie tohto ustanovenia ústavy (napr. III. ÚS 119/2011, III. ÚS 613/2015). Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde

16. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v sťažnostnom petite nezaoberal. Rovnako bolo bez významu rozhodovať o žiadosti o odklad vykonateľnosti platobného rozkazu i napadnutého uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2022

Peter Straka
predseda senátu